

I skyrius

MAGNETAS TRAUKIA. TIK SKIEDRELĖ AUDRINGOJE JŪROJE

Kerolaina Miber, sėsdama į dieninį Čikagos traukinį, teturėjo nedidelį, pigų dirbtinės krokodilo odos lagaminėlį, kuklų užkandį popierinėje dėžutėje ir geltoną odinį užsegamą rankinuką, kuriame buvo bilietas, popierėlis su jos sesers adresu Van Biureno gatvėje ir keturi doleriai. Buvo 1889 metų rugpjūtis. Kerolaina, aštuoniolikos metų mergina, buvo sumani, bet nedrąsi, kupina jaunystės iliuzijų ir visai nepatyrusi gyvenime. Jeigu ji, atsisveikindama su namiškiais, ko nors ir gailėjosi, tai tik jau ne tų patogumų, kurių ryžosi atsisakyti. Ašaros paplūdo jai iš akių, kai motina paskutinį kartą ją pabučiavo, gerklę suspaudė, kai traukinys dundėjo pro malūną, kur tėvas dirbo padieniu, ji gailiai atsiduso, kai už traukinio lango šmėstelėjo taip gerai pažįstamos žalios miestelio apylinkės, o pas-kui visi saitai, nelabai tvirtai rišę ją su vaikyste ir tėviške, nutrūko amžinai.

Žinoma, bet kurioje stotyje visuomet galima išlipti ir grįžti namo. Iš didmiesčio kasdien važiuoja daug traukinių. O Kolumbia Sitis nėra taip toli, kad ji negalėtų sugrįžti atgal net iš Čikagos. Tad ką gi reiškia kelios valandos, keli šimtai mylių! Ji žvilgtelėjo į popierėlį, kur buvo įrašytas sesers adresas, ir susimąstė. Jos akys ilgai bėgo žaliais laukais, greit lekiančiais pro šalį; bet dar greitesnės mintys nustūmė tolyn pirmuosius kelionės įspūdžius, ir ji ėmė spėlioti, kokia gi toji Čikaga.

Kai aštuoniolikos metų mergina iškeliauja iš namų, jos likimas gali būti dvejopas: arba ji patenka į geras rankas ir tampa geresnė, arba bematant persiima didmiesčio pažiūromis į dorovę ir tampa blogesnė. Šiuo atveju jokio vidurio negali būti. Didmiestis pilnas klastos — didelis miestas gali būti toks klastingas, kaip ir žmogus. Jame daug galingų jėgų, viliojančių visomis civilizacijos sukurtomis pagandomis. Tūkstančiai mirgančių žiburių veikia dažnai stipriau negu tikrai mylinčių ir žavingų akių spindesys. Nesugadintą ir nai- vią sielą morališkai ima griauti galios, prieš kurias žmogus nepa- jėgia atsilaikyti. Garsų gaudesys, kurtinantis gyvenimo triukšmas, dideli žmonių knibždančių avilių masyvai — viskas labai abejotinai veikia apstulbusį protą. Kiek melo įsilieja į neapsaugotą ausį, kai greta nėra nieko, kas įspėtų ir patartų. Jei neperprasi to melo, jis lyg muzika savo grožiu atbukins naivius tavo suvokimus, nusilpnins juos, o paskui ir visiškai iškraipys.

Kerolaina, arba *sesuo Kerė* — taip ją meiliai vadino namiš- kiai, — dar nesugebėjo savo neišlavintu protu stebėti ir vertinti aplinkos. Egoizmas, nors ir menkai išsivystęs, vis dėlto tūnojo jos sieloje. Kupina karštų jaunystės svajonių, patraukli savo dar neprasi- siskleidusiu jaunatvišku grožiu, apdovanota tokia figūra, kuri atei- tyje, be abejo, turėjo tapti labai graži, ir akimis, švytinčiomis įgimtu protingumu, ji buvo tipiška vidurinėsios amerikiečių klasės atsto- vė, jau per dvi kartas nutolusi nuo savo protėvių emigrantų. Knygos visiškai nedomino Kerės — mokslo pasaulis jai buvo svetimas. Ko- ketavimo gudrybių ji taip pat dar neišmanė. Ji nemokėjo grakščiai atmesti galvutės. Jos rankų judesiai buvo nemiklūs, o kojos, nors ir mažytės, žengė sunkiai. Ir vis dėlto ji rūpinosi savo išvaizda, gyvai suvokdavo subtiliausius gyvenimo džiaugsmus ir atkakliai troško materialinių gėrybių. Sesuo Kerė buvo lyg blogai ginkluotas ma- žas riteris, išdrįšęs ieškoti laimės dideliame paslaptingame mieste, puoselėjantis miglotas svajas apie kažkokias neaiškias, tolimas per- gales, kai šis miestas, tarsi nuolankus atgailautojas, žemai nusilenks prie jos kojų.

— Čia viena gražiausių mažų Viskonsino vasarviečių! — ištarė kažkas už jos pečių.

— Šit kaip? — krūptelėjusi paklausė Kerė.

Traukinys ką tik buvo pajudėjęs iš Vokešos stotelės. Kerė jau kuris laikas jautė už savo nugaros vyriškį, atkakliai žiūrintį į vešlius jos plaukus. Vyriškis nenustygo vietoje, ir Kerė instinktyviai pajuto jį sudominusi. Mergiškas kuklumas ir kažkoks jausmas, patariąs, kaip tokiais atvejais elgtis, pakuždėjo merginai, kad reikia užkirsti kelią jo familiarumui; tačiau vyriškio drąsa, kažkokia patraukianti jėga, išugdyta patyrimo ir pasisekimų, įveikė ją, ir ji atsiliepė į jo žodžius.

Kaimynas palinko į priekį, atsirėmė alkūnėmis į jos sėdynės atlošą ir, norėdamas pasirodyti esąs malonus bendrakeleivis, šnekėjo toliau:

— Taip, čia mėgstamiausia čikagiečių vasarvietė. Viešbučiai — ekstra. Jums, matyt, šios vietos nepažįstamos?

— O ne, pažįstamos, — atsakė Kerė. — Tiesą pasakius, aš gyvenu Kolumbia Sityje ir čia nesu buvusi.

— Vadinasi, pirmą kartą keliaujate į Čikagą? — paklausė bendrakeleivis.

Šnekėdama ji akies kertele stebėjo savo kaimyną. Skaisčiai rausvi skruostai, šviesūs ūseliai, pilka minkšta skrybėlė. Dabar ji atsigrėžė ir pažiūrėjo tiesiai jam į veidą: joje grūmėsi savisaugos jausmas ir noras pakoketuoti.

— To aš jums nesakiau, — tarė ji.

— O! — labai lipšniai atsiliepė jis, apsimesdamas suklydęs. — Man pasirodė, kad sakėte.

Jis buvo tipiškasis keliaujantis prekybos firmos agentas ir priklaušė tai žmonių rūšiai, kuriuos ano meto žargonu vadino „būgnininkais“. Jam tiko ir kitas, naujesnis, pavadinimas, devynioliktojo amžiaus pabaigoje tarp amerikiečių įgijęs pilietines teises ir tiksliai apibūdinęs žmones, kurie savo drabužiais ir manieromis siekia padaryti įspūdį greit susižavinčioms merginoms. Tai „širdžių ėdikas“.

Rudas languotas vilnonis jo kostiumas, vėliau tapęs įprastu tarnautojo apdaru, tuomet buvo dar naujiena. Pro didelę liemenės išpjovą buvo matyti krakmolyti marškiniai baltais ir rausvais ruoželiais. Iš švarko rankovių kyšojo tokie pat rankogaliai, susegti didelėmis paauskuotomis segėmis, kuriose geltonavo agatai, vadinami „katės akimis“. Ant pirštų blizgėjo keli žiedai, — tarp jų buvo, žinoma, ir žiedas su antspaudu, — o iš liemenės kišenaitės karojo daili auksinė laikrodžio grandinėlė su prisegtu prie jos slaptuoju masonų ložės ženkleliu. Kostiumas glaudžiai aptempė visą jo figūrą. Prie šių drabužių derėjo rusvi storapadžiai, rūpestingai nuvalyti batai ir pilka minkšta fetro skrybėlė. Kerei šis žmogus pasirodė patrauklus, ir, tikėkite, ji iš pirmo žvilgsnio pastebėjo jame viską, kas bylojo apie jį iš gerosios pusės.

Galimas daiktas, kad panašūs žmonės, laikui bėgant, išnyks, tad aprašysiu čia kai kurias būdingiausias priemones ir gudrybes, kuriomis jie labai sėkmingai naudojami. Gražus apdaras tokiam žmogui, žinoma, svarbiausias ir būtinausias dalykas, be kurio jis buvo niekas. Toliau, jis privalėjo būti fiziškai tvirtos prigimties, nuolat kurstomos aistros moterims. Jo protui buvo svetimi bet kokie samprotavimai apie gyvenimo problemas ar jėgas, jo poelgius lėmė ne godumas, o nepasotinamas įvairiausių malonumų troškuly. Visko jis siekė labai paprastai. Svarbiausia — drąsa, kuri rėmėsi, be abejo, stiprių geismu bei žavėjimusi gražiąja lytimi. Susitikęs su jauna moterimi, jis iš karto pradėdavo meilintis, geraširdiškai ir familiariai, nevengdamas maldavimo, kuris dažniausiai padėdavo jam prisigerinti. Jeigu moteris būdavo linkusi koketuoti, tuojau skubėdavo pataisyti jai kaspinėį, pastebėjęs, kad „kimba“, imdavo vadinti ją vardu. Užėjęs į universalinę parduotuvę, jis nesivaržydamas atsiremdavo alkūnėmis į prekystalį ir užduodavo pardavėjai keletą paruošiamųjų klausimų. Labiau rinktinėje publikoje, traukiniuose, stočių salėse elgdavosi atsargiau. Bet kai tik pasitaikydavo, jo manymu, pažeidžiamas objektas, sutelkdavo į jį visą savo dėmesį — pradėdavo kalbėt apie orą, palydėdavo iki vagono, panėšėda-

vo lagaminą, o jeigu tatai nepavykdavo, stengdavosi atsisėsti šalia, tikėdamasis, kad ras progą prisimeilinti, kol traukinys atvažiuos į vietą. Jis darydavo viską: pakišdavo pagalvėlį, pasiūlydavo knygą, padėdavo suolelį po kojomis, nuleisdavo lango užuolaidą. O kai bendrakeleivė privažiuodavo savo stotį, jis neišlipdavo iš vagono paskui ją ir nepasirūpindavo jos bagažu tik tuo atveju, jei matydavo, kad visos pastangos beviltiškai žlugo.

Kokia nors moteris vieną gražią dieną turėtų parašyti apie drabužius visą filosofinį traktatą. Juk moteris, nors ir labai jauna, šioje srityje gerai nusimano. Stebėdama vyrų drabužius, ji nusibrėžia labai tikslią ribą, skiriančią vyrus į tokius, kurie verti jos dėmesio ir kurie ne. Jeigu tik asmuo atsiduria už šios ribos, jis niekada nebesulauks jos žvilgsnio. Tačiau kartais moteris savo drabužius ima lyginti su vyriškio drabužiais. Štai apie ką galvojo Kerė, apžvelgusi savo kaimyną. Ji staiga suprato, kaip skiriasi jų drabužiai. Melsva, paprasta jos suknelė, papuošta juodomis medvilninėmis juostelėmis, atrode jai dabar tokia skurdi. Ji staiga pajuto, kokie nudėvėti jos batai.

— Leiskite prisiminti, — kalbėjo jis toliau. — Aš juk daug ką pažįstu jūsų miestelyje. Morgenrotą, gatavų drabužių parduotuvės savininką, Gibsoną, kuris prekiauja galanterijos prekėmis.

— O, iš tikrųjų? — nutraukė jį Kerė ir iš karto pagyvėjo, prisiminusi, kiek ji sielodavosi, stovėdama prie tų parduotuvių vitrinų.

Pagaliau jis rado kuo ją sudominti ir ėmė apsikriai šnekinti toliau. Po kelių minučių jis jau sėdėjo greta jos, pasakojo, kiek parduodas gatavų drabužių, kur važinėjas, kalbėjo apie Čikagą, apie šio didmiesčio pramogas.

— Jeigu jūs ten važiuojate, tai smagiai pagyvensite. Ar turite giminių?

— Aš važiuoju aplankyti savo sesers, — paaiškino ji.

— Būtinai turite pamatyti Linkolno parką, — tarė jis, — ir Mičigano bulvarą. Ten dabar statomi milžiniški namai. Tai antrasis Niujorkas — didžiulis miestas! Yra ko pažiūrėti! Teatrai, minios žmonių, puikūs namai! O, jums ten labai patiks!

Visi šitie kaimyno pasakojimai kažkaip įskaudino Kerei širdį. Ją slėgė jos pačios menkystė, palyginti su tokia prabanga. Ji suprato, kad jos laukia ne rožėmis klotas kelias, ir vis dėlto bendrakeleivio pasakojimai žadino daug vilčių. Be to, šio gražiai apsirengusio jaunuolio elgesys jai labai patiko. Ji negalėjo susilaikyti nešyptelėjusi, kai jis pasakė, jog Kerė primenanti jam vieną garsią artistę. Merginai, nors anaipol ne kvailutei, toks palyginimas buvo labai malonus.

— Jūs, manau, pagyvensite kiek laiko Čikagoje? — paklausė jis, kai jie kalbėjosi jau visai gyvai ir nesivaržydami.

— Nežinau, — neryžtingai atsakė Kerė: jai dingtelėjo mintis, kad ji gali nerasti ten darbo.

— Vis jau kelias savaites? — tarė jis, įdėmiai žvelgdamas jai į akis.

Jų tariami paprasti žodžiai neatspindėjo to, ką abu jautė. Jis įžvelgė merginoje kažkokį nenusakomą žavesį ir patrauklumą. O ji suvokė, kad tas vyriškis domisi ja tik vienu požiūriu, o tatai moterį ir džiugina, ir baimina. Ji elgėsi paprastai jau vien dėl to, kad dar nemokėjo daugybės naivių gudrybių; po kuriomis moterys slepia tikruosius savo jausmus. Galėjo net atrodyti, kad jos elgesys per drąsus. Jeigu greta jos būtų buvęs protingas draugas, jis būtų paaiškinęs, kad nedera taip įsmeigus akis žiūrėti į vyriškį.

— Kodėl jūs taip teiraujatės? — paklausė ji.

— Todėl, kad pats ketinu pabūti Čikagoje kelias savaites. Turiu gerai susipažinti su mūsų firmos prekėmis ir apsirūpinti naujais pavyzdžiais. Galėčiau jums parodyti miesto įžymybes.

— Aš nežinau, ar galėsite jūs, ar ne... Tikriau sakant, nežinau, ar pati galėsiu. Juk aš gyvensiu pas seserį, o...

— Na, — nutraukė jis, — jeigu jūsų sesuo nesutiks, mes sugalvosime ką nors kita.

Ir, tarytum viskas jau būtų sutarta, jis išsiėmė iš kišenės pieštuką ir mažytę užrašų knygelę.

— Tai koks jūsų adresas?

Kerė ėmė raustis rankinuke, kur buvo popierėlis su sesers adresu.

Tuo tarpu jos bendrakeleivis išsiėmė iš užpakalinės kelnių kišenės piniginę, kimšte prikimštą visokiausių raščiukų, dokumentų ir banknotų. Piniginė padarė Kerei didelį įspūdį. Nė vienas jos pažįstamas neturėjo tokios. Iš tiesų, niekada nebuvo sutikusi tokio patyrusio keliautojo, tokio apsukraus, pasaulietiško žmogaus. Jo piniginė, blizgą rusvi batai, madingas naujutėlis kostiumas, visos manieros sukūrė jos vaizduotėje pasakišką pasaulį ir palenkė merginą jo pusėn.

Jis išėmė iš piniginės dailią vizitinę savo firmos kortelę, kurioje buvo išspausdinta: „Bartletas, Karijus ir K^o“, o apačioje, kairiajame kampe: „Čarlzas H. Drue“.

— Tai mano pavardė, — tarė jis, paduodamas jai kortelę ir rodydamas įrašą apačioje. — Iš tėvo pusės mes prancūzai.

Kol Drue kišo savo piniginę atgal į kišenę, Kerė žiūrėjo kortelę. Paskui jis išsiėmė iš švarko kišenės laiškų pluoštą, išrinko vieną iš jų ir, rodydamas paveikslėlį voko kampe, pasakė:

— Mūsų firmos namai, kur aš dirbu. Steito ir Leiko gatvių kampas.

Jo balse skambėjo pasididžiavimas. Dirbti tokioje vietoje šį tą reiškia; jis norėjo, kad mergina tai pajustų.

— Tai koks gi jūsų adresas? — vėl paklausė jis, pasiruošęs rašyti.

Kerė žiūrėjo į jo ranką.

— Kerė Miber, — ištarė ji lėtai. — Vestsaidas, Van Biureno gatvė. Numeris 35-1, S. Hansono butas.

Drue rūpestingai užsirašė adresą, vėl išsiėmė piniginę ir įdėjo ten užrašų knygelę.

— Ar rasiu jus namie, jeigu užėisiu pirmadienį vakare? — paklausė jis.

— Manau, rasite, — atsakė ji.

Kaip tatau teisinga, kad žodžiai — tik blankūs begalinės mūsų minčių gausybės šešėliai. Jie tėra mažytės, garsiai ištartos grandelės, siejančios didelius jausmus ir siekius, kurių balsu mes nepasakome. Štai čia, vagone, sėdėjo du žmonės, keitėsi nereikšmingomis frazėmis, atidarinėjo rankinuką, traukė piniginę, žiūrinėjo vizitinę kortelę, bet nei vienas, nei antras nesuprato, kokie nebylūs buvo visi tikrieji jų jausmai. Nei jis, nei ji nebuvo pakankamai išvalgūs, kad įspėtų vienas kito mintis. Jis negalėjo pasakyti, kaip veikė jo kerai, o ji nejuto, jog yra srovės pagauta tol, kol vyriškis įsirašė jos adresą į knygelę. Tik tada ji suprato kažkuo nusileidusi jam, o jis — kažką laimėjęs. Tik tada jiedu pajuto, kad tarp jų atsirado savotiškas ryšys. Jis kalbėjo nebesivaržydamas, o joje nebeliko buvusio įsitempimo.

Jie artėjo prie Čikagos. Pakelėje švysčiojo signaliniai ženklai. Pro šalį dūmė traukiniai. Per plačias prerijų lygumas didmiesčio link žengė telegrafo stulpų eilės. Tolumoje ėmė ryškėti priemiesčių kontūrai, aukštyn stiebėsi milžiniški fabrikų kaminai.

Vis dažniau šmėkšteldavo dviaukščiai mediniai namai, niūksą plynuose laukuose, be tvorų, be medžių, tarytum vieniši artėjančios didžiulės namų armijos sargybiniai.

Vaiko ar genijaus vaizduotei, taip pat ir žmogui, niekada anksčiau nekeliavusiam, artėjimas prie didmiesčio atrodo kažin koks nuostabus įvykis. Ypač jeigu tat pasitaiko temstant — tuo paslaptingu metu tarp šviesos ir tamsos, kai visas gyvasis pasaulis pereina iš vienos sferos, iš vienos būsenos į kitą. Ak, tie nakties kerai! Ko tik naktis nežada nuvargusiam žmogui! Kiek senų iliuzijų bei vilčių ji vėl atgaivina! Ir kužda nuvargusio žmogaus sąmonė: „Greit būsiu laisvas. Eisiu ten, kur eina visa linksma minia. Gatvės, žiburiai, ryškiai nušviesti valgomieji kambariai su padengtais stalais — visa tai man! Teatrai, salės, pokyliai, keliai į poilsį ir takeliai į linksmybę — naktį visa tai bus mano!“

Nors visi žmonės dar tebedirba savo kontorose, krautuvėse, dirbtuvėse, oras jau pritvinęs jaudinančio virpulio. Net bukiausi, ir

tie patiria tokį jausmą, kurį ne visuomet gali išreikšti žodžiais ar aprašyti. Jautiesi taip, tarytum nuo pečių nuslenka sunkaus darbo našta. Sesuo Kerė žiūrėjo pro langą. Jos smalsumu užsikrėtęs bendrakeivis vėl ėmė pasakoti apie miestą, apie jo stebuklus.

— Štai Čikagos šiaurės vakarų dalis, — tarė Drue. — O čia Čikagos upė, — parodė jis nedidelę drumzliną upeliūkštę, prigrūstą aukštastiebių tolimųjų vandenų klajūnų, surėmusių nosis į juodus krantinės polius.

Paskui dūmų kamuoliai, geležies žvangesys, bėgių dundėjimas — ir upė dingo.

— Čikaga, — kalbėjo toliau Drue, — pasidarė didžiulis miestas. Tikras stebuklas. Jūs daug ką čia pamatysite.

Bet Kerė jo beveik nesiklausė. Jos širdį staiga suspaudė kažkoks siaubas. Ji prisiminė esanti vienui viena, toli nuo namų, puolanti tiesiog į milžinišką plataus gyvenimo ir drąsių užsimojimų jūrą. Jai užgniaužė kvapą, taip smarkiai ėmė plakti širdis, kad pasidarė bloga. Ji primerkė akis ir bandė įtikinti save, kad tai menkniekis, kad Kolumbia Sitis ne taip jau toli nuo Čikagos.

— Čikaga! Čikaga! — skelbė konduktorius, triukšmingai atidarinėdamas duris.

Traukinys įlėkė į didelę stotį, pilną gausmo ir užesio. Kerė ėmė ruoštis: į vieną ranką pasiėmė savo palaikį lagaminėlį, o kitoje stipriai suspaudė rankinuką. Drue taip pat atsistojo, įprastu judesiu išlygino kelnes ir pasiėmė savo švarutėlį geltoną lagaminą.

— Aš manau, giminės pasitiks jus? — tarė jis. — Leiskite panėšėti jūsų lagaminą.

— O ne, nereikia! — paprieštaravo Kerė. — Aš nenorėčiau, kad jūs neštumėte. Nenorėčiau taip pat, kad būtumėte šalia, kai aš susitiksiu su seserimi.

— Gerai, — atsakė jis kuo maloniausiai, — bet vis dėlto aš būsiu netoliese ir, jeigu ji neateis, saugiai pristatysiu jus į vietą.

— Jūs labai malonus, — pasakė Kerė, suprasdama, koks brangus jai toks atidumas neįprastoje aplinkoje.

— Či-ka-ga! — vėl suriko konduktorius, tęsdamas kiekvieną skiemenį.

Traukinys sustojo po milžinišku niūriu perono stogu, kur viena po kitos žiebėsi šviesos ir stovėjo daugybė keleivinių traukinių. Visi keleiviai jau buvo pakilę ir susibūrę prie durų.

— Štai ir atvažiavome! — tarė Drue, traukdamas durų link. — Viso labo! Iki pasimatymo pirmadienį!

— Viso labo! — atsakė Kerė, spausdama ištiestą ranką.

— Atsiminkite: aš seksiu jus akimis iš tolo, kol surasite seserį.

Ji nusišypsojo, žiūrėdama jam į akis.

Jie išlipo iš vagono. Drue dėjosi nebekreipias į ją dėmesio. Perone viena prakaulaus veido paprasta moteris atpažino Kerę ir atskubėjo prie jos.

— Sveika, sese Kere! — prabilo ji ir atsainiai apkabino seserį.

Kerė iš karto pajuto, kaip dingo maloni kelionės atmosfera.

Šioje maišatyje, triukšme, šioje naujoje vietoje ji pajuto šaltą realybės ranką. Nėra šviesos ir džiaugsmų pasaulio. Nėra jokio linksmybių sukuriu. Sesers veide ji pamatė liūdnuos sunkaus darbo ir vargo pėdsakus.

— Na, kaip gyvena, kaip laikosi visi namiškiai? — klausinėjo sesuo. — Kaip tėvas, motina?

Kerė atsakinėjo į sesers klausimus, bet žiūrėjo visai kitur. Drue ėjo peronu, paskui sustojo prie išėjimo į gatvę ir atsigręžė. Įsitikinęs, kad Kerė mato jį, kad sesuo ją globoja, jis vos pastebimai šyptelėjo, apsisuko ir nuėjo. Viena tik Kerė tai matė. Ir, žiūrėdama į tolstantį Drue, ji pajuto kažin ko netekusi, o kai jis visiškai dingo iš akių, aiškiai suvokė, kaip jo trūksta. Su seserimi ji pasijuto tokia vieniša — vienui viena siautėjančioje bejausmėje jūroje.

II skyrius

SKURDO GRĖSMĖ. GRANITAS IR VARIS

Minė gyveno daugiabučiame name toje vakarinėje Van Biureno gatvės dalyje, kur telkėsi daugiausia darbininkų ir smulkių tarnautojų šeimos, iš provincijos atvykę žmonės, kurie nuolat veržėsi į Čikagą, kasmet visom penkiom dešimtīm tūkstančių padidindami miesto gyventojų skaičių. Minės butas buvo trečiame aukšte, langais į gatvę, kur vakarais švietė gastronomų vitrinos ir žaidė vaikai. Kerei labai patiko toks neįprastas tramvajaus varpelių tilindžiavimas, čia pamažu artėjantis, čia vėl tolstantis. Kai Minė įsivedė seserį į svetainę, Kerė iškart ėmė žiūrėti pro langą į apšviestą gatvę, stebėdamasi beribio miesto, nusidriekusio per daugelį mylių aplinkui, garsais, jo triukšmu ir dundesiu.

Kai tik sesuo su visais pasisveikino, misis Hanson tuojau davė jai panešioti kūdikį, o pati ėmė ruošti vakarienę. Misteris Hansonas, truputį paklausinėjęs Kerę, įknibo į vakarinį laikraštį. Hansono tėvas buvo švedas, o jis pats gimė ir augo Amerikoje. Šis tylus žmogelis dirbo skerdykloje vagonų šaldytuvų valytoju. Svainės atvykimas jo nė kiek nejaudino. Jos išvaizda taip pat visai nedomino. Jam terūpėjo, ar pavyks jai Čikagoje rasti darbo.

— Čikaga — didelis miestas, — tarė jis. — Per keletą dienų tu ką nors rasi. Darbo visi randa.

Jau iš anksto, nors ir nieko apie tai nekalbėję, vyras ir žmona nutarė, kad Kerė turės susirasti darbo ir mokėti jiems už išlaikymą.

Misteris Hansonas iš prigimties buvo labai doras ir taupus žmogus. Jau nuo seno jis kas mėnesį mokėdavo pinigų už du žemės sklypelius toli Vestsaide. Ten jis svajoto kada nors pasistatyti namą.

Kol Minė ruošė vakarienę, Kerė suskubo apžiūrėti sesers butą. Ji buvo pastabi, be to, kaip ir kiekviena moteris, labai nuovoki. Ji suprato, kad gyvenimas čionai slenka lėtai, kad jis skurdus ir nuobodus. Kambarių sienos buvo išklijuotos neskoningais apmušalais, grindys išklotos plaušiniais takeliais, o svetainėje patiestas plonas skudurinis kilimas. Iš karto galima buvo pastebėti, kad visi baldai labai prasti, paskubomis sukalti ir pirkti išsimokėtinai.

Ji sėdėjo pas Minę virtuvėje su kūdikiu ant rankų, kol tas pravirko, o tada ėmė vaikščioti po kambarį ir dainuoti jam. Daina trukdė misteriumi Hansonui skaityti; jis priėjo ir paėmė vaiką iš Kerės rankų. Tai rodė gerą Hansono būdo savybę — jis buvo kantrus. Be to, aiškiai matei, kad jis nepaprastai myli savo atžalą.

— Na, na, — ramino jis vaiką, žingsniuodamas po kambarį, — nurimk, nurimk, — Hansonas kalbėjo su aiškiu švedišku akcentu.

— Tu turbūt pirmiausia norėtum pamatyti miestą? — paklausė Minė vakarieniaujant. — Na, sekmadienį nuvažiuosime pasižiūrėti Linkolno parko.

Kerė pastebėjo, kad Hansonas nieko į tai neatsakė. Matyt, jis galvojo apie kažką kita.

— Gerai, — atsakė Kerė. — O aš jau rytoj manau pasiieškoti darbo. Todėl ir penktadienį, ir šeštadienį būsiu užsiėmusi. Kur yra pramonės ir prekybos rajonas?

Minė tuoj pradėjo aiškinti, bet vyras nutraukė ją ir ėmė kalbėti pats.

— Štai, — tarė Hansonas, rodydamas į rytus. — Čia rytai...

Ir pradėjo plačiausiai postringauti apie Čikagą; tokios kalbos jis turbūt per visą savo gyvenimą nebuvo sakęs.

— Patarčiau tau užėiti į tas dideles dirbtuves Franklino gatvėje, tuoj už upės, — pasiūlė jis baigdamas. — Ten dirba daugybė merginų. Ir namo netruksi pareiti — čia visai netoli.

Kerė galvos linktelėjimu pritarė pasiūlymui ir ėmė klausinėti seserį apie miestą. Minė atsakinėjo tyliau, prislopintu balsu, nors pati maža ką apie jį žinojo. Hansonas vis dar glamonėjo mažylį. Pagaliau jis pakilo ir padavė vaiką žmonai.

— Rytą reikia anksti keltis, einu gulti, — tarė jis ir dingo mažame tamsiame miegamajame kitoje koridoriaus pusėje.

— Jis dirba toli, skerdykloje, — paaiškino Minė, — ir turi keltis pusę šešių.

— Tai kelintą valandą tu keliesi pusryčių ruošti? — paklausė Kerė.

— Maždaug be dvidešimt minučių penktą.

Abi drauge jos baigė dienos darbą. Kerė suplovė indus, o Minė nurengė ir paguldė kūdikį. Visi Minės judesiai rodė, kad ji jau seniai įpratusi prie šio darbo, ir Kerė matė, kad tai kasdienės sesers pareigos.

Merginai darėsi vis aiškiau, jog teks atsisakyti pasimatymų su Drue. Jis negalės čia lankytis. Iš Hansono būdo, iš nuolankios sesers elgsenos ir visos namų aplinkos Kerė suprato, kad visa, kas nesiderins su nusistovėjusiais čia papročiais, sukels griežtą pasipriešinimą. Jeigu Hansonas kiekvieną vakarą sėdi svetainėje, skaitydamas laikraštį, jeigu jis eina gulti devintą valandą, o Minė šiek tiek vėliau, tai ko kito jie gali tikėtis iš jos? Kerė suprato pirmiausia turinti susirasti darbo, kad galėtų pati save išlaikyti, o tik po to galvoti apie kokias nors pažintis. Nekaltas flirtas su Drue dabar atrodė nerealus dalykas.

„Ne, jis negali čia lankytis!“ — nusprendė Kerė.

Ji paprašė Minės popieriaus ir rašalo, kurie gulėjo valgomajame ant židinio, o kai sesuo dešimtą valandą nuėjo gulti, Kerė išsiėmė Drue kortelę ir parašė jam:

Aš negaliu priimti jūsų čia. Jums teks palaukti, kol aš vėl ką nors apie save pranešiu. Mano sesers butas toks ankštas.

Kerė valandėlę mąstė, ką dar parašyti. Ji norėjo kaip nors priimti bendrą kelionę traukiniu, bet drovumas ją sulaikė. Mergaitė

užbaigė laišką gana painiu sakiniu, dėkodama Drue už dėmesį, o po to vėl ėmė laužyti galvą, kaip čia pasirašyti. Galiausiai ryžosi baigti laišką oficialiais žodžiais *su pagarba*, bet paskutiniu akimirksniu apsigalvojo ir parašė *nuoširdžiai jus gerbianti*.

Užklįjavusi voką ir užrašiusi adresą, Kerė nuėjo į svetainę, kur nišoje stovėjo jos lova, prisitraukė prie atviro lango nedidelį supamąjį krėslą, atsisėdo ir ilgai gėrėjosi naktimi didmiesčio gatvėse.

Pagaliau, nuvarginta minčių, apsnūdusi, ji nusirengė ir atsigulė.

Kitą rytą Kerė pabudo tik aštuntą valandą. Hansonas buvo jau išėjęs. Sesuo sėdėjo valgomajame, kuris atstojo taip pat darbo kambarį, ir siuvo. Kerė apsirengė, pati pasigamino kuklius pusryčius, o paskum pasitarė su seserimi, kur ieškoti darbo. Kaip smarkiai pasikeitė Minė nuo to laiko, kai Kerė matė ją paskutinį kartą! Dabar ji buvo liesa, nors ir stambi, dvidešimt septynerių metų moteris. Į gyvenimą ji žvelgė vyro akimis, į pramogas ir pareigas žiūrėjo daug vangiau negu jaunystėje.

Minė pasikvietė seserį visai ne dėl to, kad ilgėjosi jos, — tiesiog Kerė skundėsi gyvenimu namie, o čia ji veikiausiai galės rasti darbą ir mokėti seseriai už išlaikymą. Taigi, nors Minė ir džiaugėsi jos atvykimu, tačiau dėl darbo galvojo lygiai taip pat, kaip ir vyras. Bet koks darbas esąs geras, jeigu už jį moka, sakysim, pradžiai bent penkis dolerius per savaitę. Dirbti įmonėje — štai koks likimas skirtas kiekvienai pradedančiajai. Tokia mergina ras darbo kurioje nors didžiulėje Čikagos dirbtuvėje ir bus patenkinta tol, kol... kol kas nors atsitiks. Bet kas būtent gali atsitikti, nė viena iš jų nežino. Jos nesitiki paaukštinimo darbe. Nedaug vilties teturi ištekėti. Bet gyvenimas, nors ir nelabai malonus, slinks savo keliu, kol švystels koks pragiedrulis ir atlygins Kerei už tai, kad ji atvažiavo į didmiestį ir taip sunkiai dirbo. Štai šitaip padrąsinta Kerė išėjo tą rytą darbo ieškoti.

O mes, palydėdami ją į tuos ieškojimus, susipažinkime su aplinka, kurioje turės slinkti Kerės gyvenimas. Devyniolikto amžiaus pabaigos Čikaga buvo smarkiai augantis miestas, kur galėjo pasisekti ir jaunoms merginoms, išdrįsusioms leistis į tokį žygį. Miestas

plačiai garsėjo įvairiausiomis komercinėmis galimybėmis. Čikaga tapo milžinišku magnetu, traukte traukiančiu iš visų šalies kampų žmones su viltimi ir nusivylusius, tuos, kurie dar tikėjosi pasisekimo, ir tuos, kurie jau buvo patyrę visišką katastrofą kitur. Čikaga buvo didmiestis, turėjęs daugiau kaip pusę milijono gyventojų, tačiau jo užmojo, drąsos ir veiklumo būtų pakakę milijoniniam miestui. Jo gatvės ir namai buvo išsiskleidę per septyniasdešimt penkias kvadratinės mylias aplinkui. Jo gyventojai vertėsi ne tiek jau tada suklestėjusia prekyba, kiek pramone, kuriai reikėjo vis daugiau darbininkų. Tolydžio aidėjo kūjų dūžiai — žmonės statė naujus namus. Kūrėsi didžiulės pramonės įmonės. Galingos geležinkelių korporacijos, gerokai iš anksto numačiusios puikią miesto ateitį, užgrobė didelius žemės plotus transportuojamoms prekėms sukrauti. Tramvajų linijos nusidriekė toli už miesto į plynus laukus, nes buvo numatoma, jog miestas greit plėsis. Miesto savivaldybė nutiesė mylių mylias gatvių ir įrengė kanalizaciją net tokiose vietose, kur stūksojo nors vienui vienas namas — būsimajo tirštai gyvenamo kvartalo užuomazga. Mieste buvo dykviečių, kur tik vėjai vaikėsi ir šniokštė lietūs, o vis dėlto jose kiauras naktis švietė ilgos eilės mirgančių dujinių žibintų. Pro vienišą namą, pro šen bei ten stūksančią krautuvėlę į tolių tiesėsi siauri mediniai šaligatviai ir nyko plačiose prerijose.

Miesto centre buvo didžiulis urminių parduotuvių, įmonių rajonas. Ten pirmiausia ir traukdavo nepatyręs darbo ieškotojas. Anų laikų Čikagoje, ne taip, kaip kituose dideliuose miestuose, kiekviena firma, nors ir labai maža, užimdavo atskirą namą, nes laisvo ploto buvo pakankamai. Dauguma stambiausių firmų pastatų su kontoromis pirmame aukšte, į gatvės pusę, atrodė labai įspūdingai — didžiuliai langų stiklai, tokie įprasti dabar, tuomet buvo dar naujas dalykas ir teikė kontoroms labai ištaigingą bei įmantrią išvaizdą. Pro šiuos langus praeivis matė poliruoto medžio ar matinio stiklo pertvaras, daugybę uoliai dirbančių tarnautojų, išsipusčiusius biznierių madingais kostiumais ir sniego baltumo marškiniais, slankiojančius po sales arba sėdinčius grupėmis. Prie įėjimų, ant

tašyto akmens sienų spindėjo varinės ar nikelinės lentelės, trumpai ir aiškiai skelbiančios firmos pavadinimą bei kuo ji verčiasi. Miestas buvo panašus į tikrą sostinę — didinga ir valdoviška jo išvaizda turėjo apstulbinti neturtingą atvykėlį, sukelti jam baimingą pagarbą, parodyti, kokia gili, kokia plati praraja tarp neturto ir prabangos.

Į šį svarbų prekybos rajoną ir patraukė drovioji Kerė. Ji ėjo Van Biureno gatve į rytus, per kvartalus, kurių didingumas palaiapsniui mažėjo, užleisdamas vietą begalinėms daržinių ir anglies sandėlių eilėms, nusitęsusioms iki pat upės. Kerė ryžtingai ėjo vis į priekį, skatinama nuoširdaus troškimo kuo greičiau rasti darbą, tačiau beveik kas žingsnis stabtelėdavo, žiūrėdama į atsivėrusį prieš akis reginį ir jausdama, kokia ji bejėgė prieš tokią gausybę nesuprantamos galios ir turto ženklų. Kam reikalingi tie didžiuliai pastatai? Kas gaminama šiose keistose, milžiniškose įmonėse? Kerė galėjo suprasti, kam reikalinga maža akmenskaldžio dirbtuvėlė Kolumbia Sityje, kur buvo tašomi nedideli marmuro gabalai atskiriems užsakovams; bet kai ji išvydo stambios dekoratyvinio akmens firmos kiemus, su bėgių keliais, su platformomis, jos prielaukas upės pakrantėje ir aukštai iškilusius milžiniškus, tarškančius keliamuosius kranus, pagamintus iš medžio ir plieno, — visa tai pasirodė nesuprantama ir svetima jos mažam pasaulėliui. Nesuprantamos buvo jai ir didžiulės geležinkelio prekių stotys, ir susigrūdę upėje laivai, ir milžiniški fabrikai, vienas greta kito išsirikiavę priešingame krante. Pro atvirus fabrikų langus ji galėjo įžiūrėti be paliovos šen ir ten judančias vyrų bei moterų figūras su prijuostėmis. Ilgos miesto gatvės buvo jai dvi eilės paslapčių, atitvertų aukštomis sienomis, erdvios kontoros — keisti labirintai, o žmonės juose — nepasiekiami, tolimi. Jai atrodė, kad jie ten skaičiuoja pinigus, puikniausiai rengiasi ir važinėja ekipažais. Kuo jie verčiasi, kaip dirba, kokio tikslo siekia, — apie tai Kerė labai menkai tenutuokė. Viskas atrodė taip nuostabu, taip neaprepiama ir nepasiekiamu, jog pasidarė nedrąsu, ir dilgtelejo širdį pagalvojus, kad teks įeiti į vieną iš šių didingų koncernų ir paprašyti kokio nors darbo, kuri jį sugebėtų dirbti... vis vien kokio.